

ЗАТВЕРДЖУЮ

Наказ № 149-0 від 30.09.2021

Директор Цивень В. А.

Інструкція № 4 з охорони праці під час роботи на навчально-дослідній ділянці

1. Загальні положення

1.1. Інструкція із безпеки під час роботи на навчально-дослідній ділянці, в куточку живої природи, в теплиці (оранжереї), під час екскурсій з біології та природознавства в загальноосвітньому навчальному закладі поширюється на всіх учасників навчально-виховного процесу під час проведення практичних занять (демонстраційних дослідів, лабораторних і практичних робіт) у кабінеті біології, у куточку живої природи, на навчально-дослідній ділянці, в оранжереї (теплиці), під час проведення екскурсій з біології в загальноосвітніх навчальних закладах незалежно від форм власності.

1.2. Інструкція розроблена на основі “Правил безпеки під час роботи з біології у загальноосвітніх навчальних закладах” (ДНАОП 9. 2. 30-1. 0-98), затверджених наказом Держнаглядохоронпраці України від 16. 11. 98 N 221.

1.3. По даній інструкції працівник інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 6 місяців (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в “Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці”, в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи інструктуючого та працівника.

1.4. Власник повинен застрахувати працівника від нещасних випадків та професійних захворювань.

В разі пошкодження здоров'я працівника з вини власника, він має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.5. За невиконання даної інструкції працівник несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.6. До роботи допускаються особи, які пройшли вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж по пожежній безпеці.

1.7. Працівник повинен:

1.7.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.

1.7.2. Користуватися спецодягом та засобами індивідуального захисту.

1.7.3. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та по якій проінструктований.

1.7.4. Не виконувати вказівок, які суперечать правилам охорони праці.

1.7.5. Не допускати в робочу зону сторінних осіб.

1.7.6. Пам'ятати про особисту відповідальність за виконання правил охорони праці та відповідальності за товаришів по роботі.

1.7.7. Вміти надавати першу медичну допомогу при нещасних випадках

1.7.8. Вміти користуватися первинними засобами пожежогасіння.

2.Вимоги безпеки перед початком роботи

2.1. Чітко з'ясуйте порядок і правила безпечних умов праці, протипожежної безпеки.

2.2. Дозволяється праця тривалістю не більше 4 годин в день для учнів 10-11 класів, 5-6 класів - до 2 год, 7-9 класів - до 3 год.

2.3. Якщо місце роботи (екскурсії) знаходиться на відстані понад 3 км, слід організувати підвезення до місця і назад з дотриманням вимог безпеки дорожнього руху.

2.4. Час проведення встановлюється так, щоб вона проходила в години найменшої інсоляції.

2.5. Час перенесення вантажів має становити не більше 1/3 робочого часу в разі максимальної ваги вантажу.

2.6. Посадова особа, яка проводить захід, зобов'язана провести первинний, позаплановий і цільовий інструктаж. За несвоєчасне проведення інструктажу з охорони праці посадова особа несе відповідальність згідно з чинним законодавством.

3.Вимоги безпеки під час виконання роботи

3.1. Починайте виконувати роботу лише з дозволу відповідної посадової особи, або визначену колом ваших посадових обов'язків.

На навчально-дослідній ділянці.

1. Проводити роботи на навчально-дослідній ділянці необхідно в спецодязі (халати, фартухи) і рукавицях.

2. Сільськогосподарські знаряддя мають відповідати віку учнів. Робоча частина лопат має бути невеликою, заокругленою, товщина ріжучої грані – 2 мм, ручки їх треба робити легкими. Довжина ручок лопат має бути різною. Її треба визначати, виходячи із росту учнів різних вікових груп.

3. На навчально-дослідній ділянці бажано користуватись невеликими лійками (місткістю до 4 л). Якщо в навчальному закладі є тільки великі стандартні лійки, треба стежити за тим, щоб учні під час роботи наливали в них води не більше, як 1/3 місткості лійок

4. Тривалість роботи учнів на навчально-дослідній ділянці встановлюється відповідно до їхнього віку. Учні 4-5 класів працюють на ділянці протягом 2 годин. Через кожні 20 хвилин роблять 10-хвилинні перерви. Робота на ділянці учнів 7-8 класів може тривати 3-4 години з 10-хвилинними перервами кожні 30 хв. Під час кожного заняття треба урізноманітнити види діяльності учнів, переключаючи ланки з одних видів роботи на інші.

5. Учням до 15 років забороняється підіймати і переносити вантажі за допомогою носилок, відер. Підліткам віком від 15 до 17 років дозволяється переносити вантажі масою 11,3-12,6 кг-для юнаків і 5,6-6,3 кг для дівчат відповідно до ДНАОП 0.03-3.29-96 "Граничні норми підіймання важких речей неповнолітніми".

6. Перед початком заняття відповідно до положення про організацію охорони праці та порядок розслідування нещасних випадків у навчально-виховних закладах учитель проводить інструктаж учнів на робочому місці з обов'язковим показом прийомів роботи, що дають змогу забезпечити правильну позу під час трудового процесу, оптимальні ритм та навантаження в роботі м'язів, а також дають змогу запобігти тривматизму.

7. У кожному конкретному випадку вчитель, який керує роботою учнів на ділянці, зобов'язаний інструктувати їх, як користуватися сільськогосподарськими знаряддями, щоб не нанести пошкоджень собі та іншим учням.

8. На навчально-дослідній ділянці одночасно працює не більше як 20 учнів. Учитель, який керує роботою, повинен бути присутній під час роботи і забезпечити виконання учнями цих правил. Інструкція з безпеки під час роботи на навчально-дослідній ділянці зберігається в кабінеті біології.

Під час проведення екскурсій.

1. Перед проведенням екскурсії її керівник ретельно обстежує ту ділянку природного оточення навчального закладу освіти, куди будуть виведені діти, вибирає місце, де немає безпеки нападу хижаків, отруйних тварин, трясовини.

2. У керівництві екскурсантами вчителів допомагають по можливості батьки учнів. Бажано, щоб на кожних 10-15 учнів доводилося по одному дорослому. Не дозволяється об'єднувати для екскурсій два або кілька класів.

3. Перед проведенням екскурсії роблять перекличку учнів класу і відмічають присутніх. Другу перекличку проводять після прибуття на місце екскурсії, третю - перед відправленням у зворотній шлях, четверту - після повернення з екскурсії.

3.2 Зміна видів робіт або операцій має здійснюватись з дозволу керівника з обов'язковим проведенням інструктажу на робочому місці.

3.3 Під час грози, зливи роботи потрібно припинити, а учнів відвести в безпечне місце.

3.4 Уникати тривалого перебування учнів в одноманітній незручній позі, а також виконання однієї й тієї самої роботи.

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

4.1. Прибирання робочих місць, місць відпочинку виконуйте по завершенні роботи або відведеного часу.

4.2. Після завершення заходу доповісти черговому адміністратору про результати проведеного, результати переклички. У випадку неспівпадання даних негайно приступити до пошуково розшукових дій з повідомленням керівництва.

5. Вимоги безпеки в екстремальних ситуаціях

5.1. В разі травмування (поранення, опіків тощо) або поганого самопочуття повідомте вчителя (чергового адміністратора).

5.2. У разі виникнення пожежі необхідно:

- вивести учнів (персонал) з приміщення, зони загоряння перпендикулярно на пряму вітру;

- повідомити пожежну охорону за телефоном **101** (або посильним);

- приступити до ліквідації осередку вогню, при цьому легкозаймисті та горючі рідини і електропроводку слід гасити піском, вогнетривким покривалом, порошковим вогнегасником; знеструмлену електропроводку можна гасити водою або будь-якими наявними вогнегасниками.

5.3. В разі виникнення аварійної ситуації слід негайно припинити роботу, якщо робота виконувалась електроспоживачами, відключити їх від електромережі, повідомити про те, що сталося керівника робіт.

5.4. Якщо є потерпілі надавати їм першу медичну допомогу; при необхідності викликати "швидку допомогу".

5.5. Надання першої медичної допомоги.

5.5.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення- відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий масаж серця, звернути увагу на зіниці. Розширенні зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

5.5.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому на рану і зав'язати її бинтом. Якщо індивідуального пакету якимось чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку. На те місце ганчірки, що приходить безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.5.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустинки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа(несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет(грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозрюванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.5.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру, ушкодженні ділянки необхідно промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою повер-

хню обмити 5%-им розчином питної соди, а обпечену лугом- 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином борної кислоти. При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином питної соди. При попаданні кислоти в дихальні шляхи потрібно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу – розпиленням 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.5.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами, ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечене місце обробляють ватою, змочену етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня(пухирі) обпечене місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкірної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.5.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вгору;
- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього накласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце;

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлення кровеносних судин, які живлять поранену область, при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.6. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації небезпеки.

**Інструкцію розробила
фахівець з охорони праці**

Кальмук В. М.